

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2025-611

13.6.2025

Storebrand Livsforsikring AS

Ulykke

Håndball – takling – kneskade – ulykkesbegrepet – avtl. § 37 – forbrukeravtaledirektivet.

Forsikrede skadet kneet under en håndballkamp etter å ha blitt taklet av en motspiller. Foretaket avsto krav med henvisning til at det ikke forelå ulykke i vilkårenes forstand. Forsikredes håndballtrenere beskrev i etterkant at det ikke var en kjempestygg takling, men nok til at forsikrede kom i ubalanse og falt. Saken reiste spørsmål om forsikrede var utsatt for en ulykkesskade, herunder om det var rettslig grunnlag for å innfortolke et krav om uventet/uforutsett, når dette ikke uttrykkelig fremgikk av vilkårene. Nemndas flertall la til grunn at det vil være i strid med EØS-reglene, og dermed avtl. § 37 å innfortolke «uventet» i de tilfeller vilkårsteksten ikke inneholder dette. Av den grunn må det skilles mellom begrepene uventet og plutselig. Det avgjørende er derfor hvorvidt den ytre fysiske begivenheten som har medført skaden, er plutselig eller momentan. Flertallet la videre til grunn at det var tale om en vridningsskade som oppstod ved takling i en duell. Etter flertallets oppfatning var taklingen en ytre begivenhet, og forsikredes kroppslige bevegelser måtte sees som en direkte konsekvens av denne taklingen. Skaden ble dermed ansett for å være forårsaket av en «ytre, fysisk begivenhet». Videre var det rimelig klart at når en la et tidsperspektiv til grunn i saken, så var taklingen en «plutselig» ytre fysisk begivenhet. Avgjørelsen ble avgitt under dissens. Forsikrede ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede røk et korsbånd og fikk skade på menisk under håndballkamp.

Forsikrede beskrev forløpet i melding til foretaket 12.6.24:

(...) Mot slutten av første omgang går jeg i duell mot midtre treer i forsvar. Jeg blir taklet av motspiller i det jeg er på vei rundt spilleren. Taklingen gjør at jeg kommer i ubalanse, vrir høyre kneet og faller.

Foretaket avsto kravet 13.6.24, under henvisning til manglende ulykkesmoment. Forsikrede ga følgende beskrivelse i brev 26.8.24:

Skadesituasjonen inntreffer da (forsikrede) spiller i angrep sammen med sitt lag. Hun har et skuddpådrag mot målet, og da står en motspiller rett foran henne.

For å komme forbi beveger (forsikrede) seg til venstre for motspilleren. I det hun prøver å gå forbi får hun en kraftig dytt av forsvarsspilleren til motstanderlaget. Dyttet medfører at (hun) kommer i ubalanse og hun får da en vridning i kneet og faller. Det er i dette øyeblikket at (hennes) høyre kne svikter, korsbåndet ryker og skader på menisken inntreffer.

Ifm. klage til Finansklagenemnda, innhentet forsikrede en uttalelse fra lagets hovedtrener, som "Sto ved innbytterbenken ca 10-12 meter unna":

(Forsikrede) skal sette en finte, og får en liten dytt av en forsvarsspiller på (motstanderlaget). Ikke kjempestygt, men nok til at hun helt klart kommer i ubalanse, og kneet kommer i en unaturlig stilling, og skaden inntreffer umiddelbart når hun setter foten i bakken etter dytten.

En annen trener skrev:

Joda husker det godt.

Som trener for (forsikrede) sto jeg på benken ca 10 meter fra hendelsen uten noen spillere imellom. (Forsikrede) kommer i en finte, får en dytt i siden fra motspiller og da gir kneet etter. Ikke en kjempestygg takling, men komme helt klart i en unaturlig sidelengs bevegelse. Så ingen tvil om kontakt og at det er en ytre påkjønning.

(...)

Forsikrede har i det vesentlige anført at hun har vært utsatt for en ulykkesskade.

Dokumentasjonen viser at hun ble utsatt for en plutselig ytre begivenhet, og at den var uventet. Det var fysisk kontakt mellom forsikrede og motspiller da skaden inntraff. Og det var idet motspilleren taklet henne, og hun forsøkte å finte seg forbi henne, at kneet sviktet. Forsikrede påstår på ingen måte at motspiller hadde annen hensikt enn å stanse henne ved å lage et frikast – som kan sies å være etter håndballspillet "ide". Hvorvidt dette kan betegnes som "normalt spill" slik foretaket hevder, kan sikkert diskuteres. Kanskje har de rett, men det kan allikevel ikke være tvil om at det oppstod en plutselig ytre påvirkning.

Foretaket har i det vesentlige anført at det ikke er sannsynliggjort en ulykkesskade. Vilåårenes ordlyd innebærer at ikke enhver skadehendelse er å anse som en ulykke i vilåårenes forstand. Hendelsen som leder til skade må være plutselig, skyldes en ytre omstendighet og være uventet. Hva som ligger i ulykkesbegrepet er nærmere kartlagt i nemndspraksis; det må det foreligge noe uventet som ligger utenfor den alminnelige risiko som følger av den aktuelle aktivitet. Skader som følge av egne kroppsbevegeleleer, oppfyller etter nemndspraksis ikke kravet til ulykkeshendelse.

Trenerne har begge opplyst at det var snakk om en liten dytt som førte til at hun kom i ubalanse. De presiserer imidlertid at det ikke var kjempestygt / ikke var en kjempestygg takling. Uavhengig av hvilken beskrivelse som legges til grunn, er det ikke tale om en ulykkeshendelse. Forsikrede var 20 år på skadetidspunktet, og spilte håndballkamp i andre divisjon. Håndball er en kontaktsport der hurtighet, kraft og kroppskontakt en naturlig del av idretten, og derav kan det også oppstå en del skader. Sammenstøt med eller takling av motspilleren/forsvarsspiller kan dermed ikke i seg selv være uventet. Tvert imot vil et slikt sammenstøt/en slik takling være en normal del av spillets gang, sml. lignende sak i FinKN 2021-488. Foretaket kan heller ikke se at det ble gitt straffereaksjon for aktuelle hendelse.

Når det gjelder avtaleloven § 37 (1) nr. 3, er foretaket av den oppfatning at denne bestemmelsen ikke får anvendelse i et tilfelle som det aktuelle, sml. mindretallets uttalelse i FinKN 2024-219.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder krav om utbetaling under privat ulykkesforsikring. Spørsmålet er om en skadehendelse 27.2.24 kan anses som en ulykkesskade i henhold til forsikringsvilåårene.

I forsikringsvilåårspkt. 3.1 er «ulykkestilfelle» definert slik:

Med ulykkesskade forstås skade på legemet forårsaket ved en plutselig ytre begivenhet - ulykkestilfelle - som inntreffer i forsikringstiden

I vilåårenes pkt. 3.2 er det opplystet unntak, og håndball er ikke et av unntakene. Det er sikker rett at det er kravstiller, altså forsikrede, som har bevisbyrden. Det betyr at det er forsikrede som i tilstrekkelig grad må sannsynliggjøre at vilåårene for utbetaling er oppfylt.

Avgjørende er om forsikrede har sannsynliggjort at skaden skyldes en ulykkeshendelse, slik dette er definert i vilåårene.

Finansklagenemnda Persons flertall, nemndleder Hagland, samt forbrukerrepresentantene Sandvik og Bjønness, bemerker:

Flertallet ser først på hvilke utgangspunkter som gjelder for vilkårstolkningen ved forbrukerforsikringsavtaler.

For avtalevilkår som ikke er individuelt forhandlet, og som inngår i en avtale mellom forbruker og næringsdrivende, bestemmer avtaleloven § 37 at ved tolkningstvil skal avtalevilkår «tolkes til fordel for forbrukeren», jf. første ledd nr. 3. Bestemmelsen gjennomfører forbrukeravtaledirektivet (93/13/EØF) i norsk rett, hvor det i artikkel 5 fremgår at «I avtaler der alle eller noen av de vilkår som forelegges forbrukeren, er utformet skriftlig, skal disse vilkårene alltid formuleres på en klar og forståelig måte. Dersom det oppstår tvil om forståelsen av et vilkår, skal den tolkning som er mest fordelaktig for forbrukeren gjelde.» Flertallet peker for ordens skyld på at forbrukerbeskyttelsen som etableres gjennom tolkningsregelen i avtl. § 37 første ledd nr. 3 også gjelder for kollektivavtaler, jf. særlig Ocidental (C-236/22) avsnitt 28-29 og C-633/20 TC Medical Air Ambulance Agency avsnitt 58. Det vil si at tolkningsregelen i avtl. § 37 også får anvendelse i saker hvor forsikrede er en forbruker tilsluttet en kollektiv avtale.

Om målestokken for om et avtalevilkår er tilstrekkelig klart og forståelig etter direktivet, har nemnda lagt følgende til grunn:

«en objektiv vurdering av hvordan vilkåret fremstår for en alminnelig opplyst, oppmerksom og informert forbruker. Det er ikke tilstrekkelig at vilkårene er grammatisk forståelige. Vilårene må også sette forbrukeren i stand til å forstå sammenhengen og konsekvensen de kan ha for han ...», se 2024-219.

Flertallet kan ikke se at førstvoterendes uttalelser om *utgangspunktet* for tolkning av forbrukerforsikringskontrakter i HR-2024-2040-A er i konflikt med de EØS-rettslige tolkningsreglene som Norge er forpliktet til å ta hensyn til etter EØS-avtalen, som bl.a. kommer til uttrykk i avtl. § 37 når det gjelder *tolkningstvil*. Om utgangspunktet for tolkning av forsikringsavtaler uttaler førstvoterende:

«Forsikringsavtaler må tolkes objektivt og ut fra en naturlig språklig forståelse, jf. Rt-1997-1807 på side 1813, Cigna-dommen. Også forsikringsavtaler i forbrukerforhold må tolkes slik, jf. Rt-2014-379 avsnitt 16»

(avsnitt 48)

Et utgangspunkt om at avtaler skal fortolkes objektivt og ut fra en naturlig språklig forståelse av sin ordlyd, er et helt generelt utgangspunkt for tolkning, både når det gjelder lovtolkning og kontraktstolkning. Tolkningsprinsippet i avtl. § 37 er en regel som løser spørsmål om *tolkningstvil* til fordel for forbrukeren. De to tolkningsprinsippene om utgangspunktet for avtaletolkningen og tolkningstvil (som skal løses til fordel for forbrukeren), er ikke i konflikt, men utfyller hverandre. Det kan ikke slutes fra uttalelser om et helt generelt utgangspunkt for tolking, til at førstvoterende har ment at Norges EØS-rettslige forpliktelser gjennom ulike direktiver om forbrukerbeskyttelse, ikke skal gjelde for forsikringsavtaler. Dommen HR-2024-2040-A omhandler en næringsforsikringssak hvor forsikrede er profesjonell, og uttalelsene om forbrukerforhold kan leses som en sidebemerkning (et obiter) om *utgangspunktet* for tolkning av forbrukerforsikringsavtaler. Dersom førstvoterende hadde ment at de EØS-rettslige tolkningsprinsippene som gjelder generelt for *tolkningstvil* ved forbrukeravtaler – det være seg forbrukerkjøp, bank eller forsikring – ville uttalelsen om det generelle utgangspunktet for all kontraktstolkning, vært etterfulgt av en solid begrunnelse hvor hvorfor forsikringsavtaler er av en så spesiell karakter at forbrukeravtalebeskyttelsen som etableres gjennom tolkningsregelen i avtl. § 37 ikke skal gjelde. Flertallet kan vanskelig se for seg hva begrunnelsen i så fall skulle være; FAL er en lov hvor lovgiveren helt tydelig har prioritert å ivareta forbrukervern, og avtl. § 37 er en regel som løser spørsmål om tolkningstvil til fordel for forbrukeren.

Flertallet mener at tolkningsregelen i avtl. § 37 kommer til anvendelse ved tolkning av forbrukerforsikringsavtaler, også i tilfeller hvor det er tvil om hvordan dekningsfeltet for

ulykkesforsikring er å forstå. Flertallet peker på at nemnda den senere tiden har behandlet et relativt stort antall saker som omhandler tolkningen av dekningsfeltet i ulike ulykkesforsikringer, noe som i seg selv kan tyde på at en rekke dekningsfeltsbeskrivelser ikke er forståelige for forbrukere når en tar utgangspunkt i en objektiv og naturlig språklig forståelse av vilkårets ordlyd. Forsikringsforetakene står fritt til å formulere dekningsbeskrivelser som er mer forståelige, eksempelvis ved å konkretisere dekningsfeltsbeskrivelsen utover at det er tale om en plutselig ytre fysisk begivenhet.

I denne saken definerer forsikringsvilkårspkt. 3.1 «ulykkestilfelle» slik:

Med ulykkeskade forstås skade på legemet forårsaket ved en plutselig ytre begivenhet - ulykkestilfelle - som inntreffer i forsikringstiden

Spørsmålet er følgelig om forsikredes skade ble «forårsaket av en ytre begivenhet», som skjer «plutselig».

Flertallet ser først på kravet til at skaden må være «forårsaket av en ytre begivenhet», som er et krav om årsakssammenheng mellom en ytre hendelse og skaden. I den såkalte skyggekjennelsen, Rt-2005-1757, uttaler førstvoterende at

«Det er normalt et kjennetegn ved en ulykke at det foreligger en ytre begivenhet som inntreffer uventet og plutselig. Uttrykket "ytre begivenhet" har således lenge vært benyttet som ledd i definisjonen av "ulykke" i vilkårene for ulykkesforsikring. Med "ytre" siktes i denne forbindelse til at det må ha skjedd noe utenfor den skadedes legeme. Det er likevel ikke noe vilkår at det skal ha inntruffet noe helt uavhengig av den forsikredes person, se Selmer: Forsikringsrett, 2. utgave (1982), side 257»

(avsnitt 47)

Nemndspraksis viser at en rekke skadesituasjoner faller utenfor fordi skaden ikke anses forårsaket av en ytre begivenhet. Tydeligst er tilfellene hvor skademekanismen er forsikredes egen, forkjærte kroppsbevegelse, sykdom eller medfødte tilstander, se bl.a. avgjørelse 2013-119 og 2020-533. [...]. Ved idrettsutøvelse vil eksempelvis vridningsskader forårsaket av egen, forkjærte kroppsbevegelse falle utenfor ulykkesbegrepet. Skaden vil i disse tilfellene ikke være dekket av ulykkesforsikringen. Tvil oppstår typisk i tilfellene hvor det er sannsynliggjort at skademekanismen er sammensatt, og skadeårsaken dels kan knyttes til en ytre begivenhet. Spørsmålet er hva som skal kreves av ytre bidrag til skaden. Det er sikker rett at dersom forsikringstilfellet (ytre begivenhet) samvirker med udekkete årsaker (forsikredes bevegelse) regnes forsikringstilfellet som hovedårsak med mindre disse bevegelsene like godt kunne inntreffe uavhengig av taklingen.

Slik denne saken er opplyst for nemnda, legger flertallet til grunn at skademekanismen er sammensatt. Forsikrede beskrev forløpet i melding til foretaket 12.6.24:

(...) Mot slutten av første omgang går jeg i duell mot midtre treer i forsvar. Jeg blir taklet av motspiller i det jeg er på vei rundt spilleren. Taklingen gjør at jeg kommer i ubalanse, vrir høyre kneet og faller.

Selv om beskrivelsene som forsikrede og andre har gitt om forløpet varierer noe, må forklaringene etter nemndas syn ses på som utfyllende forklaringer, og ikke forklaringer som står i motstrid eller tegner et annet bilde. Det foreligger ingen dokumentasjon for at forsikrede på forhånd hadde en medfødt svakhet eller slitasjeskader i knærne.

Det er altså tale om en vridningsskade som oppstår ved takling i en duell. Etter flertallets oppfatning er taklingen en ytre begivenhet, og forsikredes kroppslige bevegelser må sees som en direkte konsekvens av denne taklingen. Skaden anses å være forårsaket av en «ytre begivenhet».

Det neste spørsmålet er om skaden er forvoldt av «plutselig» begivenhet.

For vilkårssett hvor ulykkesskade er definert som «plutselig» og «uventet» ytre begivenhet, har nemnda sett hen til den såkalte fotballspillerdommen, inntatt i Rt-2006-1642, for veiledning om hvordan ulykkesbegrepet er å forstå når en skadehendelse har inntruffet i forbindelse med idrettsutøvelse, se avgjørelse 2024-53. Særlig relevant er førstvoterendes uttalelse om at:

«Hva som må anses plutselig og uventet vil måtte bedømmes ut fra i hvilken sammenheng hendelsen finner sted». Mens det å skli, falle eller bli dyttet overende, i en rekke sammenhenger har vært ansett tilstrekkelig til å tilfredsstille lovens krav, vil slike hendelser klart nok ligge innenfor rammen for arbeidet til en profesjonell fotballspiller. Dette innebærer en form for relativisering av kravet til ulykkeshendelse. Den ordinære utførelse av arbeidet, herunder sammenstøt med motspillere, vil selv om de fører til skade, normalt ikke kunne anses som yrkesskade. Spørsmålet er hvor vesentlig avviket fra det ordinære må være for at en arbeidsulykke foreligger»

(avsnitt 36)

I nærværende sak stiller ikke forsikringsvilkårene krav om at ulykkeshendelsen må være «uventet»; det kun tale om hvordan vilkåret «plutselig» skal forstås. I rettspraksis har en tidligere innfortolket «uventet» som et vilkår, også i tilfeller hvor «uventet» ikke har vært formulert i vilkårt teksten, se blant annet se Rt-1988-394. Denne rettspraksisen er fra før EØS-avtalen, og fortolkningen kan ikke lenger legges til grunn fordi EØS-reglene fører til et annet resultat: Tidligere har en ved fortolkningen av ulykkesbegrepet basert seg på den såkalte uklarhetsregelen og bransjeforståelse av uttrykk. Selv om det til en viss grad vil være sammenfall mellom innarbeidede faguttrykk i bransjen og det EØS-rettslige kravene om at «en almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger» skal forstå vilkåret, jf. avtl. § 37 og FAD artikkel 5, så vil det neppe være fullstendig sammenfall i saker hvor forsikringsvilkårene ikke uttrykkelig har inntatt «uventet» eller «uforutsett», gir forbrukeravtalerettens tolkningsregler etter flertallets syn ikke anledning til å innfortolke vilkårene, jf. avtl. § 37 og FAD artikkel 5. En slik innfortolkning fyller ikke de EØS-rettslige kravene om at «en almindeligt oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger» skal forstå «plustelighets»vilkåret.

Det betyr at i saker hvor vilkårene kun omhandler «plutselig, ytre begivenhet», så må det skilles mellom begrepene uventet og plutselig. Fotballspillerdommen må dermed leses med det forbehold at uttalelsene også omhandler vilkåret i folketrygdloven § 13-3 som uttrykkelig nevner «uventet», og at det er tale om en «arbeidsulykke». Etter flertallets syn gir dommen i mindre grad veiledning når en ser bort fra uttalelsene som knytter seg til risikospørsmålet. Det som gjenstår som relevant i uttalelsen er hva som kan anses som «plutselig», som en ellers i rettspraksis har knyttet til tidsforløp.

En alminnelig språklig forståelse av ordet «plutselig» innebærer at noe som skjer brått eller momentant, og som forsikrede derfor vanskelig kan reagere på eller gardere seg mot. En tilsvarende forståelse er lagt til grunn av førstvoterende i HR-2024-2040-A, som i avsnitt 54 med henvisning til rettslitteraturen, uttaler at

«I Bulls Forsikringsrett side 219 heter det:

‘Plutselig’ peker i slike tilfelle mot at det må være snakk om en skade som ‘slår til’ der og da, og ikke en skade som utvikler seg gradvis over tid. Når selskapene ikke vil dekke slike utviklings-skader, er grunnen gjerne at sikre i disse tilfellene iallfall i prinsippet vil ha mulighet til å treffe forholdsregler – skaden kommer ikke som noen overraskelse for ham»

(avsnitt 54)

I dommen uttales det videre at

«Den samme forståelsen av uttrykket «plutselig» i tilsvarende forsikringsvilkår er lagt til grunn i svensk rett, se Högsta Domstolens dom 25. januar 2024 i sak T 4849-22, avsnitt 23

Att skadan ska vara 'plötslig' innebär att förloppet är momentant; det ska inte gå att förhindra dess utveckling eller omfattning. En sådan begränsning av det som täcks av försäkringen avser att undanta skador som utvecklar sig över tid»

(avsnitt 55).

Uttalelsene er rettet mot hvordan «plutselighets»-begrepet skal forstås i tingsforsikringssammenheng, hvor utviklingsskader gjerne volder tvil. I fritidsulykkesammenheng vil skader som utvikler seg over tid, typisk slitasje- eller belastningsskader, sjelden reise spørsmål om hvordan «plutselighetsbegrepet» skal forstås fordi det etter vilkårene ikke er et krav at *skaden* er plutselig. Det er *den ytre, fysiske begivenheten* som skal være «plutselig». Spørsmålet er altså om den ytre, fysiske begivenheten er «plutselig» eller momentan.

I denne saken er det tale om takling i en duell som medfører at forsikrede «kommer i ubalanse, vrir høyre kneet og faller» Etter flertallets oppfatning er det rimelig klart at når en legger et tidsperspektiv til grunn, så er taklingen en «plutselig» ytre fysisk begivenhet.

Slik saken er opplyst for nemnda, anser flertallet skadehendelsen som en ulykkesskade i henhold til forsikringsvilkårene.

Mindretallet, bransjerepresentantene Martinsen og Giertsen, har følgende dissens:

Mindretallet er enig med flertallet i at avtaleloven § 37 kommer til anvendelse ved tolkningen av forsikringsavtaler, men deler ikke flertallets syn på hvordan bestemmelsen kan anvendes i forbindelse med tolkningen av selve ulykkesbegrepet. Mindretallet mener at fast og konsistent retts- og nemndspraksis innebærer at avtalelovens § 37 (1) nr. 3 ikke kommer til anvendelse når en skal vurdere hva som ligger i vilkårsordlyden «plutselig, ytre fysisk begivenhet». Det vises til lovens forarbeider;

Som påpekt innebærer bestemmelsen for dette området en lovfesting av den alminnelige «uklarhetsregelen» i norsk rett. Lovfestingen skjer som følge av direktivets uttrykkelige regel i artikkel 5 annet punktum. Det må derfor advares mot å trekke slutninger fra denne bestemmelsen i forhold til alminnelig norsk avtalerett. Bestemmelsen innebærer ikke noen generell tilsidesettelse av andre, ulovfestede tolkningsregler i forhold til uklarhetsregelen.

Bestemmelsen kommer til anvendelse bare hvis det er tvil om tolkningen av et avtalevilkår som ikke er individuelt forhandlet. Hvis en klar tolkning av det aktuelle vilkåret fremkommer ut fra ordlyden, eventuelt supplert med andre tolkningsmomenter, gir bestemmelsen ikke grunnlag for i denne sammenheng å ta særlig hensyn til forbrukerens interesser

Høyesterett har flere ganger behandlet prinsippene for tolkning av forsikringsvilkår, senest i HR-2024-2040-A, der Høyesterett foretar en oppsummering i avsnitt 48:

... Prinsippene for tolkning av forsikringsvilkår er oppsummert i HR-2020-1262-A avsnitt 28, der det heter:

Forsikringsavtaler må tolkes objektivt og ut fra en naturlig språklig forståelse, jf. Rt-1997-1807 på side 1813, Cigna-dommen. Også forsikringsavtaler i forbrukerforhold må tolkes slik, jf. Rt-2014-379 avsnitt 16. Det fremgår av Cigna-dommen at forsikringens formål kan trekkes inn ved tolkningen. Og dersom det er tvil om forståelsen av forsikringsvilkårene, må uklarheten normalt gå ut over selskapet – den såkalte uklarhetsregelen.

Hvis uttrykket som skal tolkes er et innarbeidet faguttrykk i bransjen, legges denne forståelsen til grunn, jf. Rt-2014-379 avsnitt 16. I samme avsnitt er det videre presisert at «[f]orsikringsselskapets interne oppfatning og praksis, og sikredes subjektive forventninger, får mer begrenset betydning» ved tolkningen.

I Rt-2014-379 viser Høyesterett videre til at forsikringsavtaler kan være komplisert for kundene, men at det ikke kan være avgjørende (avsnitt 20);

«Uttrykket «forsikringstilfeller» vil opplagt representere en viss utfordring for de fleste forsikringskunder. Men det er tale om et innarbeidet bransjeuttrykk som, slik det her er benyttet, verken er uklart eller

villedende. Jeg viser ellers til det jeg sa innledningsvis om tolkningen av slike uttrykk.»

I Rt-2014-379 anførte ankende part at uklarhetsregelen i norsk avtalerett, jf. Rt-1997-1807 (Cigna) og avtaleloven § 37 nr. 3 skulle få anvendelse. Anførselen ble ikke drøftet av Høyesterett.

Flertallet viser i sin vurdering til HR-2024-2040-A når de skal vurdere hva som ligger i ordet «plutselig». Mindretallet vil her bemerke at partene i denne saken var enige om at hendelsen var uforutsett (avsnitt 47);

«Partene er enige om at skadene som førte til at løpehjulsammeret måtte skiftes, var uforutsette. Dette innebærer at skadene var objektivt uventede, se Hans Jacob Bull og Trine-Lise Wilhelmsen, Forsikringsrett, 2. utgave 2024 side 253.»

Avtalelovens § 37 (1) nr. 3 og forbrukeravtaledirektivet artikkel 5 hadde sin någjeldende ordlyd da alle de angitte dommene fra Høyesterett ble avsagt.

Når det kommer til flertallets vurdering av hva som ligger i «plutselig, ytre fysisk begivenhet» vil mindretallet bemerke;

Fellesbegrepene som er bærende i alle ulykkesforsikringer er "Ulykke", "Ulykkesskade" og "Ulykkestilfelle". Høyesterett uttalte i Rt-2005-1757 på side 20 at:

Det er normalt et kjennetegn ved ulykke at det foreligger en ytre begivenhet som inntreffer uventet og plutselig. Uttrykket «ytte begivenhet» har således lenge vært benyttet som ledd i definisjonen av «ulykke» i vilkårene for ulykkesforsikring.

Grunnkriteriet for erstatning er hos alle forsikringsforetak at personskaden må skyldes en "plutselig ytre" begivenhet eller hendelse. Det er "plutselig ytre" som er det sentrale elementet i ulykkesbegrepet. Begrepene "Ulykke"/"Ulykkesskade"/"Ulykkestilfelle" sammen med kriteriet "plutselig ytre" innebærer i seg selv, etter alminnelig språkforståelse, at det må ha inntruffet noe som ligger utenfor det normale og forventbare, og at noe i den ytre situasjon må ha utviklet seg på en uventet måte. Det er dette som språklig definerer en ulykkeshendelse. Denne innarbeidede forståelsen må i utgangspunktet fremdeles antas å sammenfalle med en objektiv vurdering av hvordan grunnvilkår for ulykkesforsikring fremstår for en alminnelig opplyst, oppmerksom og informert forbruker. Denne språklige forståelsen må antas å overstyre betydningen av at ord som "uventet", "tilfeldig" eller "uforutsett" i tillegg er inntatt i vilkårsdefinisjonen. Disse begrepene påvirker verken den objektive kjernen i ulykkesbegrepet eller den forsikrede risiko. Begrepene er heller ikke egnet til å klargjøre den språklige forståelsen av ulykkesbegrepet. Begrepene har i praksis mistet sitt anvendelsesområde etter at FAL 1989 innførte preseptoriske regler om aktsom atferd, og noen foretak har valgt å tilpasse sine vilkår for å unngå uklarheter i forhold til dette aspektet. En anvendelse av avtaleloven § 37 som gjør vilkårsfesting av disse begrepene utslagsgivende for innholdet i ulykkesbegrepet kan medføre tilfeldig forskjellsbehandling av både forsikrede og foretak.

Hva som ligger i at "noe i den ytre situasjon må ha utviklet seg på en uventet måte" vil måtte bedømmes konkret ut ifra hvilken sammenheng hendelsen finner sted. Nemndsavgjørelsene avgitt etter Rt-2006-1642 synes å vise at det er praktiseringen av relativisering og aksept av risiko betraktninger, som har skapt avstand til den alminnelige språklige forståelsen av ulykkesbegrepet. Foretakene har anledning til å avgrense dekningen i ulykkesforsikringer både mot aktiviteter som det anser som for risikofylte, og/eller mot skader som etter sin art typisk forekommer i forbindelse med utøvelsen av slike aktiviteter. Når det ikke er gjort, tilsier både de alminnelige prinsippene for tolkning av forsikringsvilkår og forbrukeravtalerettens tolkningsregler at det er mindre rom for relativisering og bruk av aksept av risiko betraktninger. Dette er lagt til grunn i nemndspraksis siden tidlig på 2000-tallet (FSN 4884 og FSN-5146) og frem til FinKN 2024-53, hvor nemndas flertall

poengterte at relativiseringen går begge veier og at både forsikredes alder og den kontekst aktuelle ulykkesforsikring er tegnet i, må hensyntas ved anvendelsen og forståelsen av ulykkesbegrepet.

I aktuelle sak er det tale om en forsikret som spilte håndballkamp. Håndball er en kontaktsport der hurtighet, kraft og kroppskontakt en naturlig del av idretten, og derav kan det også oppstå en del skader.

Det er tale om en vridningsskade som oppsto i en situasjon der forsikrede i angrep hadde et skuddpådrag mot mål, og for å komme forbi motspiller beveget seg til venstre. I det hun prøvde å gå forbi fikk hun en dytt fra motspiller, som medførte at hun kom i ubalanse og fikk en vridning i kneet.

Trener har bl.a. uttalt at forsikrede «kommer i en finte, får en dytt i siden fra motspiller og da gir kneet etter. Ikke en kjempestygg takling, men komme helt klart i en unaturlig sidelengs bevegelse. Så ingen tvil om kontakt og at det er en ytre påkjenning.»

Mindretallet legger til grunn at den aktuelle taklingen ikke i seg selv representerte noe avvik fra det ordinære spillet. Hendelsen anses å være innenfor rammen av det vanlige spillet, også i en håndballkamp innenfor breddeidretten. Kontakten med motspiller kan derfor ikke anses som en «plutselig ytre» begivenhet som lå utenfor det normale og forventbare, og som inntraff uventet. Det er ikke avgjørende at det var uventet at det inntraff en skade.

Mindretallet oppfatter videre hendelsesforløpet slik at forsikredes egne aktive kroppsbevegelser var en så vesentlig del av skademekanismen at den ytre begivenheten ikke fremstår som hovedårsak til at kroppsskaden inntraff.

Skaden kan derfor ikke anses som en "ulykkeskade" i vilkårenes forstand.

Saken er avgjort under dissens.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Forsikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Tonje Giertsen (bransjerepresentant), Jon Einar Martinsen (bransjerepresentant), Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).